

Μανιφέστο για μια υψηλής ποιότητας εκπαίδευση στην Ιστορία, στην Πολιτιστική Κληρονομία και στην Πολιτειότητα

Δεκαπέντε αρχές για την αναγνώριση της συνεισφοράς της Ιστορίας στην πρόοδο των νέων ανθρώπων.

Προλαμβάνοντας τις καταχρήσεις του παρελθόντος

Πολλαπλότητα - Πολυπρισματικότητα - Κριτική Σκέψη

1^η αρχή

Η υψηλής ποιότητας εκπαίδευση στην Ιστορία, στην Πολιτιστική Κληρονομία και στην Πολιτειότητα δεν επιδιώκει να μεταφέρει μια και μοναδική αλήθεια σχετικά με το παρελθόν. Αντιθέτως, επιχειρεί να προσεγγίσει την ιστορική αλήθεια όσο εγγύτερα γίνεται, βασιζόμενη σε στέρεα γεγονότα και ελεγμένα τεκμήρια, και επιδιώκοντας την αντικειμενικότητα. Βοηθά τους νέους να κατανοήσουν ότι οι ιστορικές αφηγήσεις είναι πολλαπλά διαμεσολαβημένες ερμηνείες και προκαλεί την επιθυμία να αμφισβητήσουν αυτές τις αφηγήσεις και να σκεφθούν κριτικά.

2^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας αποδομεί τους ιστορικούς μύθους και τα στερεότυπα θέτοντας σε προοπτική τον παραδοσιακό «καθρέφτη της υπερηφάνειας και του τραύματος», και ως εκ τούτου παρακινώντας τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές να αμφισβητήσουν τις δικές τους αντιλήψεις και τα πολιτισμικά ιδιώματα. Αυτό το παραδοσιακό σχήμα έχει διαμορφωθεί αφενός γύρω από τον πόνο του έθνους και αφετέρου πάνω στην εθνική υπερηφάνεια, ενώ αμελεί να αναφερθεί στον πόνο που το έθνος προκάλεσε σε άλλους, καθώς και στις ιστορίες εκείνων των περιοχών που δεν συνδέονται με τις εθνικές αφηγήσεις.

3^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας οδηγεί στην επίγνωση ότι το παρελθόν προσλαμβάνεται διαφορετικά, ανάλογα με το κοινωνικό, γενεαλογικό και έμφυλο περιβάλλον του ατόμου, καθώς επίσης και ανάλογα με τις εθνικές, γλωσσικές, και θρησκευτικές κοινότητες, στις οποίες ανήκει και τις διαφορετικές κοσμοθεωρητικές απόψεις που επικρατούν στην κοινωνία. Ενθαρρύνει την αντίληψη ότι οι άνθρωποι και τα γεγονότα πρέπει να επιδοκιμάζονται στο πλαίσιο των αξιών και της εποχής τους.

4^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας αντιμετωπίζει τα ευαίσθητα και επίμαχα θέματα της ιστορίας με υπεύθυνο τρόπο, προκειμένου να υπονομεύσει την επίδραση της μονόπλευρης, προκατειλημμένης και πολιτικοποιημένης άποψης για το παρελθόν και να φέρνει στην επιφάνεια την πολύπλοκη και πολυδιάστατη φύση της. Αυτό συνεπάγεται αφενός την αποφυγή συναισθηματικά φορτισμένης, υποκειμενικής και εχθρικής γλώσσας και αφετέρου τη χρήση αντικειμενικών

εννοιών, χωρίς, ωστόσο, να αποκρύπτονται και να εργαλειοποιούνται προβληματικές ιστορικές αφηγήσεις για να προβάλλεται μια εξωραϊσμένη εικόνα του παρελθόντος.

5^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας προωθεί τη μακροπρόθεσμη συμφιλίωση των διαιρεμένων κοινωνιών, αναπτύσσοντας δεξιότητες ενσυναίσθησης, καθώς και την ικανότητα οι μαθητές να διαφωνούν πάνω σε ερμηνείες του παρελθόντος χωρίς να καταλήγουν σε μίσος και βία.

6^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας αναγνωρίζει ότι η σημαντικότητά της σχετίζεται με σύγχρονες εμπειρίες και προκλήσεις και κατ' αυτό τον τρόπο επιδιώκει να βοηθήσει τους μαθητές και τις μαθήτριες να κατανοήσουν τον κόσμο που ζουν και να υποστηρίξει τον προσανατολισμό τους στο μέλλον. Αυτό συνεπάγεται, ειδικότερα, την πεποίθηση ότι η μελέτη του παρελθόντος είναι κρίσιμη για την ανάπτυξη της πολιτικής και πολιτειακής ευαισθητοποίησης, συνεπώς για τη γεφύρωση της απόστασης ανάμεσα στα μαθήματα της Ιστορίας και της Πολιτικής Αγωγής στο σχολείο.

7^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας εισάγει παγκόσμιες οπτικές και εγκολπώνει τις πολλαπλές διαστάσεις της μελέτης του παρελθόντος –πολιτικές, κοινωνικές, οικονομικές, πολιτισμικές και περιβαλλοντικές. Περιλαμβάνει τη μελέτη όχι μόνο σημαντικών γεγονότων αλλά και μακροχρόνιων εξελίξεων, ενώ θίγει μείζονα θέματα, όπως η καθημερινή ζωή, η φύση, το φύλο, τα ανθρώπινα δικαιώματα και η μετανάστευση.

8^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας ασχολείται με τις πολλαπλές ανθρώπινες αξίες, πεποιθήσεις, στάσεις και προδιαθέσεις, όπως η δημοκρατία, η ανοχή, ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η αμοιβαία κατανόηση, η κοινωνική συνοχή, η αλληλεγγύη, η ελευθερία, το θάρρος, οι ίσες ευκαιρίες, η υπευθυνότητα, η αγάπη και η φιλία. Ωστόσο, αντιμετωπίζει και αρνητικές έννοιες, όπως τα στερεότυπα, η προκατάληψη, η μεροληψία, η ξενοφοβία, ο ρατσισμός, η βία και το μίσος, επειδή και αυτές καλύπτουν μέρος του φάσματος των ανθρωπίνων συμπεριφορών και πρέπει να γίνουν αντικείμενα κριτικής επεξεργασίας.

9^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας εμπιερύχει την πολιτισμική, θρησκευτική και γλωσσική ποικιλομορφία ως μέσα για να ενισχυθεί η κοινωνική συνοχή και η συμπερίληψη και να συμβάλει στο διαπολιτισμικό και διαθρησκευτικό διάλογο.

10^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας χρησιμοποιεί την «ιστορία γύρω μας» ως ένα ισχυρό μέσο για να προσφέρει μια ζωντανή κατανόηση του παρελθόντος και να αξιοποιήσει τον πολιτισμό ως μια πολύτιμη πρόσβαση σε αυτό παρελθόν μέσω της υλικής ή άυλης κληρονομιάς του.

11^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας βασίζεται σε ικανότητες νοητικές (γνώση), λειτουργικές (εφαρμογή της γνώσης), προσωπικές (συμπεριφορά) και ηθικές (αρχές που καθοδηγούν τη συμπεριφορά). Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται να δοθεί ίση σημασία για την απόκτηση του κατάλληλου πλαισίου γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων, πεποιθήσεων, διαθέσεων και αξιών.

12^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας συμβάλλει στην καλλιέργεια βασικών ικανοτήτων¹, όπως οι κοινωνικές και πολιτειακές δεξιότητες, η πολιτισμική ευαισθητοποίηση και έκφραση, η μεταγνωστική ικανότητα («μαθαίνω πώς να μαθαίνω»), ο ψηφιακός γραμματισμός, η αίσθηση της πρωτοβουλίας και της επιχειρηματικότητας. Αναπτύσσει, επίσης, εγκάρσιες ικανότητες, όπως η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η επίλυση προβλημάτων και η λήψη αποφάσεων.

13^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας αναπτύσσει τις θεμελιώδεις νοητικές δεξιότητες και έννοιες: χρονολογική κατανόηση, ιστορική σημασία, πρωτογενείς πηγές, ερμηνεία, αίτιο και αποτέλεσμα, αλλαγή και συνέχεια, σύγκριση και αντίθεση, ενσυναίσθηση, γεγονός και γνώμη, προκατάληψη και αντικειμενικότητα. Αντιμετωπίζει, επίσης, ουσιώδεις έννοιες όπως η δουλεία, το σύνταγμα, ο σοσιαλισμός ή η ύφεση.

14^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας καλλιεργεί στους μαθητές και τις μαθήτριες την ικανότητα να κατανοούν και να αναλύουν θέματα και γεγονότα, την ικανότητα να συγκεντρώνουν, να οργανώνουν, να διερευνούν και να αξιολογούν πηγές με λογικό και συνεκτικό τρόπο, ο οποίος οδηγεί σε συμπεράσματα και παραγωγή ιδεών. Βοηθά, επίσης, να αποκτήσουν το ταλέντο για μία σαφή έκφραση υποβάλλοντας ιδέες και επιχειρήματα με ένα περιεκτικό τρόπο.

15^η αρχή

Η ποιοτική διδασκαλία της Ιστορίας, της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και της Πολιτειότητας περιλαμβάνει παιδαγωγικές στρατηγικές και μεθόδους αξιολόγησης που ενισχύουν την ανεξάρτητη μάθηση και κινητοποιούν την προσωπική εμπλοκή, ενισχύοντας ταυτόχρονα την αίσθηση της ευθύνης, το πάθος για την ενεργό συμμετοχή και ωθώντας στην ανάληψη

¹ Ορίζεται στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς του 2006:
http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/lllearning/keycomp_en.pdf

πρωτοβουλίας, στην επικοινωνία και τη συνεργασία. Δίνει έμφαση στην ανάπτυξη της περιέργειας, της αυτονομίας και της ανοικτής και διεθνικής οπτικής, στο φιλέρευνο πνεύμα και στην ικανότητα να σκέφτονται ανεξάρτητα και να αντιστέκονται στη χειραγώγηση.